

<https://archiv.ihned.cz/c1-65900540-na-zasadni-reformu-duchodu-strany-nemysli-sporte-si-sami-a-pracujte-co-nejdele-radi-odbornici>

HN, 3. 10. 2017

Na zásadní reformu důchodů strany nemyslí. Spořte si sami a pracujte co nejdéle, radí odborníci

Veronika Neprašová - redaktorka

3. 10. 2017 00:00 (aktualizováno 11:36)

- Reforma důchodového systému se opět odkládá, žádná z deseti největších politických stran před volbami zásadní změny nenavrhuje.
- Partaje chtějí zvýšit minimální důchod nebo umožnit dětem, aby část odvodů posílaly svým rodičům.
- Z čeho výpadky v rozpočtu v řádech desítek miliard pokrýt, ale strany neřeší.

Důchodci si v budoucnu mají podle ministra Ivana Pilného přivyklávat, třeba sečením. Aby mohl sám trénovat, dostal od Milana Chovance kosu.
autor: ČTK

Když ministr financí Ivan Pilný prohlásil, že důchodci budou v budoucnu muset dál pracovat, třeba sekat trávu, protože je penze od státu neživí, sklidil od kolegů kritiku. Přesto strany napříč politickým spektrem komplexní reformu důchodů ve svých programech opět nepřinášejí. Neřeší ani fakt, že je důchodový účet poslední léta vždy v deficitu.

Vyplývá to z materiálu think-tanku CERGE institutu IDEA.

Studie srovnala politické programy stran, které se v průzkumech dlouhodobě objevují v první desítce. "Většina stran nějaké změny důchodového systému slibuje," píše se v úvodu analýzy, "většina návrhů je ale obecná a dopady a náklady z nich lze vyvozovat pouze přibližně."

Strany řeší hlavně výši penzí

Nejčastěji se strany věnují otázce stanovení výše penzí.

Hnutí ANO chce plošně navýšit základní výměr důchodů na 10 procent průměrné mzdy, což by v důsledku každému důchodci mělo měsíčně přinést navíc 280 korun.

260 miliard

je aktuální schodek státního důchodového účtu.

Zelení, piráti a komunisté zase chtějí stanovit minimální hranici starobního důchodu, a to zhruba mezi devíti a jedenácti tisíci korunami. Dopady na státní rozpočet by v tomto případě mohly přesáhnout až 15 miliard korun.

"Zavedení minimálního důchodu by mohlo o něco snížit výdaje státu na sociální dávky pro seniory," uvádí studie. O kolik, ale stát není schopný spočítat, protože si přesnou evidenci o sociálních dávkách pro důchodce nevede.

Zatím největší shoda mezi stranami panuje v tom, aby těžce pracující profese mohly odejít do důchodu dříve než ostatní.

Tuto možnost v programech slibuje ANO, ČSSD, SPO, Starostové i zelení.

Jenže možnost předčasných odchodů do důchodu by zároveň znamenala i nižší měsíční rentu. Ta se totiž odvíjí hlavně od délky pojištění a nižší důchodový věk by logicky dobu pojištění snížil.

ODS a lidovci zase chtějí prosadit, aby pracující mohli jedno, respektive dvě procenta svých povinných odvodů posílat rovnou svým rodičům, popřípadě prarodičům v důchodu. Takzvané asignace by se ale vyplatily jen někomu. V nevýhodě by byli rodiče žen, které mají děti, nebo třeba invalidů. "Velikost asignovaného pojistného závisí na celkové velikosti odvodů," upozorňuje studie.

Lidé na rodičovské dovolené ale pojistné odvody neplatí vůbec, takže po tu dobu by jejich rodiče či prarodiče o asignovanou část důchodů přišli. Obdobné by to bylo i u rodičů invalidních dětí.

Celkově pak asignace nahrávají spíš rodičům mužů, protože ženy v průměru berou nižší mzdy, a tudíž odvádějí nižší pojistné.

Kde na to vzít peníze

Strany naopak prakticky neřeší, kde na jimi navrhované úpravy důchodového systému stát vezme peníze.

I bez jakýchkoliv změn současného stavu je penzijní účet v deficitu 16 z posledních 20 let a jeho výdaje aktuálně převyšují příjmy o 260 miliard korun. Ty se pak musí sebrat z jiných položek rozpočtu nebo dále navyšují celkový státní dluh.

Podle odborníků sice spíše nehrozí, že by systém v budoucnu úplně zkolaboval, a stát by tak na výplatu penzí neměl žádné peníze. "Problémem je, že z prvního průběžného pilíře budou poskytovány nízké důchody, zejména pro vyšší příjmové skupiny obyvatel," vysvětluje úskalí stávajícího nastavení Vojtěch Krebs z pražské VŠE.

Současný systém přerozdělování odvodů nahrává hlavně důchodcům, kteří za aktivního života vydělávali relativně málo. "U zaměstnance s polovinou průměrné mzdy odpovídá starobní důchod 89 procentům jeho původní čisté mzdy," potvrzuje Krebsova slova studie IDEA.

Naopak ti, kteří si vydělávali nadprůměrně, se v důchodu musí spokojit jen s menší částí peněz, na které byli jako pracující zvyklí, pokud budou spoléhat pouze na státní penzi.

To by právě proto, podle ekonomů i názoru ministra Pilného, neměli. Jenže politické strany s jedinou výjimkou Realistů lidi po dovršení důchodového věku k další práci motivovat nehodlají.

Realisté by pracujícím důchodcům odpustili platbu důchodového pojištění v plné výši 6,5 procenta. U průměrné mzdy by si tak důchodce přilepšil o dva tisíce korun měsíčně.

System musí stát na více pilířích

Žádná jiná velká strana ale výhody pro pracující penzisty nechystá. "Česká republika je tak v rámci EU jednou z nejhorších zemí z hlediska schopnosti efektivně podporovat práce schopné seniory," konstatuje studie. Realita tomu odpovídá.

Zatímco u nás po dosažení důchodového věku zůstává v práci 13 procent lidí, v zemích s největším zapojením důchodců na trhu práce je to téměř třetina.

Nejbezpečnějším způsobem, jak si i v penzi zajistit dobrý životní standard, ale podle ekonomů zůstává penzijní připojištění. "Ve všech zemích, kde penzijní systém funguje dobře, třeba ve Švédsku, Lotyšsku,

Austrálii, stojí na více pilířích," varoval před časem ekonom Jan Libich. První, státní pilíř má podle něj sloužit jen jako doplňkový zdroj, u nás ale na peníze od státu v důchodu spoléhá přes 90 procent lidí. "Existují studie, že pokud se na stávajícím systému nic nezmění, dostane v roce 2050 člověk s průměrným platem státní důchod ve výši pouze čtvrtiny původního příjmu," dodal.

"Je nutné významně podporovat další rozvoj 3. pilíře," souhlasí Vojtěch Krebs.